

NORGES HØYESTERETT

Den 25. januar 2013 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Stabel, Bårdsen og Bergsjø i

HR-2013-00158-U, (sak nr. 2012/1072), sivil sak, anke over dom:

Stangeskovene AS

(advokat Gudmund Knudsen)

mot

Christen Sveaas

(advokat Anders Ryssdal)

avsagt slik

B E S L U T N I N G O G K J E N N E L S E :

- (1) Høyesteretts ankeutvalg tillot 28. juni 2012 anken fra Stangeskovene AS over Eidsivating lagmannsretts dom 30. mars 2012 i sak nr. 11-165044ASD-ELAG/ mot Christen Sveaas, om gyldigheten av selskapets styrevedtak om å nekte ham samtykke til erverv av ytterligere to aksjer i selskapet, fremmet. Lagmannsretten fant, under dissens, at vedtaket er ugyldig fordi nektelsen av samtykke ikke hadde saklig grunn, jf. aksjeloven § 4-16 annet ledd.
- (2) Forut for lagmannsrettens dom var det, etter begjæring fra Sveaas, besluttet gransking av Stangeskovene AS i henhold til aksjeloven § 5-26, jf. § 5-25. I anketilsvaret til Høyesterett ble det vist til den pågående granskningen, og i saksforberedende møte 17. september 2012 opplyste ankemotpartens prosessfullmektig at han tok sikte på å fremlegge granskingsrapporten når den foreligger. Granskingsrapporten ble avgitt til Nedre Romerike tingrett 4. januar 2013, men partene i saken her fikk først tilgang til den etter at ankemotpartens prosessfullmektig henvendte seg til tingretten 16. januar 2013.
- (3) Ankemotpartens prosessfullmektig fremla granskingsrapporten i prosesskriv 17. januar 2013. Foranlediget av vurderingen i rapporten ble det fremsatt ny subsidiær anførsel om at det aktuelle styrevedtaket er ugyldig fordi styrets medlemmer var inhabile, jf. aksjeloven § 6-27. Videre ble ankende part bedt om å fremlegge et brev som er omtalt i rapporten og som ikke tidligere var fremlagt.
- (4) I prosesskrivet ble det bedt om ankeutvalgets tillatelse etter tvisteloven § 30-7 første ledd for granskingsrapporten og den nye anførselen om inhabilitet. I prosesskriv 22. januar 2013 har ankemotparten gjort gjeldende at tillatelse ikke er nødvendig fordi granskingsrapporten ble

avgitt etter ankeutvalgets beslutning. Ankemotparten har fremlagt det aktuelle brevet, men har motsatt seg at granskingsrapporten og den nye anførselen gjøres gjeldende.

- (5) *Stangeskovene AS* har i korte trekk gjort gjeldende:
- (6) Granskingsrapporten gjelder styrets bistand ved salg av aksjer i selskapet, og vil trekke oppmerksomheten bort fra spørsmålene som i det saksforberedende møtet ble angitt å være sentrale for Høyesterett, nemlig omfanget av domstolsprøvingen og hva som ligger i "saklig grunn", jf. aksjeloven § 4-16.
- (7) Kapittel 1 til 5 består av en innledning og en redegjørelse for faktiske forhold av betydning for granskingen. Del 3 inneholder utdrag fra dokumenter som berører samtykkesaken. Men de sentrale dokumentene er allerede fremlagt, og de øvrige er av liten betydning for de sentrale spørsmålene for Høyesterett, jf. tvisteloven § 21-7 annet ledd bokstav b. Alternativt bør de legges direkte frem for den dømmende rett.
- (8) Kapittel 6 til 8 består av granskernes egne undersøkelser og vurderinger. Innholdet har ikke betydning for faktiske forhold og er dessuten meget omstridt. Deler av innholdet har ikke vært gjenstand for forsvarlig kontradiktorisk behandling. Imøtegåelse av rapporten vil fullstendig sprengre tidsrammen for ankeforhandlingen. Det vises til tvisteloven § 21-8. Det er heller ikke redegjort for hvilke konkrete deler av rapporten som vil bli gjennomgått.
- (9) Ankemotparten er også uenig i granskernes vurderinger når det gjelder habilitetsspørsmålet. Dersom det gis tillatelse til den nye anførselen om inhabilitet, vil det åpne for en omfattende prosedyre om flere spørsmål som det er vanskelig å forberede i løpet av uken frem til ankeforhandlingen.
- (10) Det hører under prosessfullmakten å fremsette innvendingene. Det foreligger ingen instruks eller noe styrevedtak om dette.
- (11) *Stangeskovene AS* har lagt ned slik påstand:
- "Granskingsrapport om Stangeskovene AS, avgitt 4. januar 2013 og ny anførsel om styremedlemmenes inhabilitet, tillates ikke fremmet for Høyesterett."**
- (12) *Christen Sveeas* har i korte trekk gjort gjeldende:
- (13) Protesten mot fremleggelsen av granskingsrapporten og anførselen om inhabilitet må avvises fordi den ikke er gyldig besluttet av kompetent selskapsorgan i *Stangeskovene AS*. Protesten bygger på instruksjon fra styremedlemmer som av granskerne er ansett som inhabile.
- (14) Subsidiært må protesten forkastes. Det er ikke nødvendig med tillatelse etter tvisteloven § 30-7 første ledd. Anførselen om inhabilitet kunne ikke fremsettes før granskingsrapporten forelå og man ble kjent med denne. Granskingsrapporten kan ikke avskjæres på grunnlag av prosessen eller dens innhold. Rapporten er viktig fordi den beviser at Sveeas er blitt behandlet annerledes enn andre aksjonærer som har ervervet aksjer, og at styret har benyttet sin samtykkekompetanse til å begunstige aksjeerververe med særlig tilknytning til styret og styrets medlemmer. Samtlige involverte har vært vel kjent med den pågående granskingen og at rapporten ville bli fremlagt.
- (15) Dersom det er nødvendig for å unngå at Høyesterett behandler saken uten granskingsrapporten og anførselen om inhabilitet som rapporten har foranlediget, må ankeforhandlingen utsettes,

eventuelt reassumeres dersom ankemotpartens prinsipale anførsel om usaklighet ikke gir grunnlag for å forkaste anken.

- (16) Christen Sveeas har lagt ned slik påstand:

"Til fremleggelsen:

Prinsipalt: Protesten mot fremleggelsen av rapporten og anførselen om inhabilitet avvises fordi den ikke er gyldig besluttet av kompetent selskapsorgan i Stangeskovene AS.

Subsidiært: Protesten mot fremleggelse av rapporten og anførselen om inhabilitet tas ikke til følge.

I begge tilfeller: Granskingsrapporten 4. januar 2013 m/vedlegg tillates fremlagt.

I begge tilfeller: Anførsel om inhabilitet for styret i Stangeskovene fremsatt i prosesskriv 17. januar 2013 tillates fremmet.

Til saksbehandlingen:

Prinsipalt: Ankeforhandlingen går som bebudet 29. og 30. januar 2013.

Subsidiært: Ankeforhandlingen utsettes dersom det er nødvendig for at granskingsrapporten skal kunne inngå i avgjørelsesgrunnlaget.

Atter subsidiært: Ankeforhandlingene 29. og 30. januar 2013 gjennomføres som planlagt uten at rapporten fremlegges og den nye anførsel tas opp. Dersom anken ikke forkastes, reassumeres saken til fullstendig behandling av rapporten og anførselen om inhabilitet før Høyesterett treffer endelig avgjørelse i saken."

- (17) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at når det er gitt samtykke til fremme av anken etter tvisteloven § 30-4, kan nytt faktisk grunnlag eller nye bevis ikke gjøres gjeldende uten at særlige grunner taler for det, jf. tvisteloven § 30-7 første ledd. Bestemmelsen gjelder imidlertid ikke nytt faktisk grunnlag eller nye bevis som har oppstått etter tidspunktet da ankeutvalget tillot anken til Høyesterett fremmet, se Skoghøy, *Tvisteløsning*, 2010 side 513 med videre henvisninger.
- (18) Utvalget finner ikke grunnlag for å se bort fra innvendingene fra ankende part. Innvendingene er fremsatt av prosessfullmektigen, som har prosessfullmakt fra selskapet, forutsetningsvis av styrets leder som selskapets stedfortreder, se tvisteloven § 2-5 første ledd, jf. domstolloven § 191 og Skoghøy, *Tvisteløsning*, 2010 side 278. At søksmålet gjelder gyldigheten av styrets vedtak kan ikke ses å reise spørsmål om habiliteten til styrets leder i den forbindelse.
- (19) Ankemotpartens anførsel om at styrevedtaket er ugyldig på grunn av inhabilitet, er ikke fremsatt tidligere i saken. Anførselen bygger ikke bare på nye rettslige synspunkter, men også på nye faktiske omstendigheter som vesentlig skiller seg fra det som tidligere er påberopt. De faktiske omstendighetene forelå klart nok på tidspunktet for styrevedtaket, altså forut for ankeutvalgets beslutning om å fremme anken. Det som har oppstått etter beslutningen, er granskingsrapporten, men denne er å anse som et bevis til støtte for anførselen. Tillatelse etter tvisteloven § 30-7 første ledd er etter dette nødvendig, se Rt. 2012 side 1573 avsnitt 9 med videre henvisninger.
- (20) Utvalget finner at tillatelse til utvidelse av påstandsgrunnlaget for Høyesterett ikke bør gis, heller ikke etter eventuell utsettelse av ankeforhandlingen slik det er lagt ned subsidiær påstand om. Det legges særlig vekt på at det ikke anses forsvarlig at Høyesterett som første og siste instans skal måtte ta stilling til om styrevedtaket er ugyldig på grunn av inhabilitet. Til synspunktet om at anførselen ikke kunne fremsettes før granskingsrapporten forelå og man ble

kjent med denne, bemerker utvalget at formidlingsordningen, som av granskerne er vurdert å medføre inhabilitet for enkelte av styremedlemmene i tilfelle aksjeformidling, ikke har vært ukjent for ankemotparten. Som nevnt er det granskingsrapporten og granskernes vurdering som er nytt.

- (21) Granskingsrapporten ble avgitt 4. januar 2013. Den har følgelig oppstått etter ankeutvalgets beslutning om å fremme anken, slik at tillatelse etter tvisteloven § 30-7 første ledd i utgangspunktet ikke er nødvendig.
- (22) Rapporten inneholder imidlertid enkelte vedlegg som synes å være fra tiden forut for henvisningen, og som derfor må vurderes etter tvisteloven § 30-7 første ledd, se Rt. 2010 side 1236 avsnitt 23 og HR-2012-02240-U. De aktuelle vedleggene gjelder kun gjennomføringen av granskingen og kan i seg selv ikke anses å føre til noen endring av sakens karakter eller vidløftiggjøring av saken. Sammenhengen med granskingsrapporten som sådan, som altså kan føres uten tillatelse, tilsier at tillatelse gis.
- (23) Rapporten kapittel 3 inneholder utdrag fra tidligere dokumenter. Det kan reises spørsmål om enkelte av disse utdragene er så omfattende at de må anses som selvstendige bevis i tvisteloven § 30-7 første ledds forstand. Dette gjelder imidlertid først og fremst utdrag fra dokumenter som tidligere er fremlagt i saken, og som derfor ikke under noen omstendighet er å anse som nye bevis. Når det gjelder de øvrige utdragene, kan utvalget uansett ikke se at de vil føre til noen endring av sakens karakter eller vidløftiggjøring av saken.
- (24) Spørsmålet blir etter dette om det er grunnlag for å avskjære granskingsrapporten med vedlegg etter tvistelovens alminnelige regler om bevis. I så fall vil det heller ikke være grunnlag for å gi tillatelse etter tvisteloven § 30-7 første ledd i den grad det er nødvendig.
- (25) At ankende part er uenig i granskernes vurderinger, gir ikke grunnlag for avskjæring. Etter tvisteloven § 21-3 første ledd har partene med mindre det finnes særlig hjemmel for annet, rett til å føre de bevis de ønsker. De innvendinger som gjøres gjeldende mot rapporten, må vurderes av Høyesterett som ledd i realitetsbehandlingen av saken.
- (26) For så vidt gjelder forholdet til tvisteloven § 21-7 annet ledd bokstav b og § 21-8 første ledd, bemerker utvalget at det ikke er bestridt at granskingsrapporten har sider til vurderingen av styrets nektelse av samtykke til aksjeverv. Når granskingsrapporten foreligger fremstår det som lite naturlig å nekte den ført som bevis for Høyesterett. Ankemotpartens prosessfullmektig har opplyst at det særlig er rapporten side 4–5, 52, 64–77 og vedlegg 10 som er av interesse og at behandlingen ikke vil påvirke tidsbruken i Høyesterett. Utvalget legger til grunn at bevisførselen blir konsentrert på denne måten.
- (27) Utvalget kan ikke se at hensynet til kontradiksjon tilsier at fremleggelsen av granskingsrapporten må nektes etter tvisteloven § 16-6 tredje ledd eller at ankeforhandlingen av denne grunn må utsettes. Granskingsrapporten var varslet fremlagt. De faktiske forhold som lå til grunn for granskingen var i det vesentlige kjent. Granskernes vurderinger har begrenset bevisverdi, og fremleggelsen endrer ikke temaet for behandlingen i Høyesterett.
- (28) Etter dette gis det tillatelse etter tvisteloven § 30-7 første ledd for granskingsrapporten med vedlegg i den grad det er nødvendig.
- (29) Når det gjelder brevet som er fremlagt som bilag 1 til ankende parts prosesskriv 22. januar 2013 etter anmodning fra ankemotparten, legger utvalget til grunn at det ikke er innvendinger mot at

det føres. Utvalget kan ikke se at det vil føre til noen endring av sakens karakter eller vidløftiggjøring av saken. Det gis derfor tillatelse etter tvisteloven § 30-7 første ledd også for dette dokumentet.

(30) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

1. Ankemotparten gis ikke tillatelse til å utvide påstandsgrunnlaget for Høyesterett.
2. Bilag 1 til ankemotpartens prosesskriv 17. januar 2013 og bilag 1 til ankende parts prosesskriv 22. januar 2013 tillates ført som bevis for Høyesterett.

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Ingse Stabel
(sign.)

Per Erik Bergsjø
(sign.)

Riktig utskrift: